

נייר עמדה בנושא

נציבות הדורות הבאים

תמיכה ברעיון "מועצת הדורות הבאים"

היהדות מדריכה את האדם לכלכל את צעדיו בהווה תוך ראיית העתיד. דבר זה בא לידי ביטוי הן בחיי הפרט הן בחיי החברה. עיקרון זה מתומצת בפרקי אבות בתשובה לשאלת רבן יוחנן בן זכאי: "צאו וראו איזוהי דרך ישרה שידבק בה האדם", אומר רבי שמעון תלמידו, שהדרך הישרה היא "הרואה את הנולד" (משנה, אבות ב, ט). תפיסת עולם זו אפיינה גם את מעשי רבן יוחנן בן זכאי במישור הלאומי, כשביקש ערב החורבן מן הקיסר הרומאי את יבנה וחכמיה (תלמוד בבלי, גיטין נו ע"ב), ולאחר החורבן תיקן תקנות שמטרתן לשמר את החיים היהודיים תוך פיתוח האופציה לחזור לשלוט בארץ בעתיד (תלמוד בבלי, ראש השנה ל ע"א).

מנקודת המבט היהודית, כל דור צריך לראות את עצמו כנציג הדורות הבאים וכמי שהחלטותיו האתיות עתידות להשפיע על הבאים אחריו, כמו שנאמר בתורה בעניין כריתת הברית עם ישראל לפני כניסתם לארץ ישראל: "כִּי אֶת אֲשֶׁר יִשְׁנוּ פֹה עִמָּנוּ עֹמֵד הַיּוֹם לְפָנַי ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֶת אֲשֶׁר אֵינָנוּ פֹה עִמָּנוּ הַיּוֹם" (דברים כט, יד).

לאור זאת, רבני "צהר" תומכים בהקמת "מועצת הדורות הבאים", שתמליץ בפני מקבלי החלטות לקבל החלטות המתחשבות בדורות הבאים.

לדעת רבני "צהר", נציבות זו צריכה לעסוק בשני היבטים עקרוניים המשלימים זה את זה:

- **ההיבט הגשמי** - דאגה לאיכות הסביבה ולפיתוח בר קיימא בתחומים כגון אקולוגיה, כלכלה וטכנולוגיה. חומש בראשית פותח בקריאת כיוון עקרונית לאדם שנברא בצלם א-להים לשמור על קיומו הפיזי של העולם: "לְעִבְדָּהּ וּלְשַׁמְרָהּ" (בראשית ב, טו). ונאמר במדרש: "תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי. שאם קלקלת, אין מי שיתקן אחריך" (קוהלת רבה ז, א). על האדם לדאוג לרווחתם החומרית של הדורות הבאים. וכך מספר התלמוד (תלמוד בבלי, תענית כג ע"א) על חוני המעגל, מגדולי חכמי ישראל בימי הבית השני, שפעם אחת היה מהלך בדרך וראה איש נוטע עץ חרוב. שאל חוני את האיש: מדוע אתה נוטע עץ העתיד להניב פירות רק בעוד שבעים שנה, ולא תזכה ליהנות מפירותיו? השיב לו הנוטע: כשם שנטעו לי אבותיי חרוב, כך אני נוטע לבניי.
- **ההיבט הערכי** - דאגה לדורות הבאים אינה יכולה להצטמצם רק בדאגה לצרכים החומריים, אלא עליה לכלול גם דאגה ומחשבה לחינוך והזהות היהודית-מוסרית של הדורות הבאים במדינה. התורה מדגישה את יחסו המיוחד של א-לוהים לאברהם אבי האומה עקב דאגתו להנחלת הרעיונות המוסריים הראויים לזרעו: "כִּי יִדְעָתְיוּ [= אהבתי אותן] לְמַעַן אֲשֶׁר יִצְוָה אֶת בְּנֵי וְאֶת בִּיתוֹ אַחֲרָיו וְשָׁמְרוּ דְרָךְ ה' לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט" (בראשית יח, יט). במקומות רבים, התורה מצווה אותנו ללכת בדרכו של אברהם ולהנחיל את מורשתנו לדורות הבאים, כגון: "וְלִמְדַתֶּם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַרְבֵּן בָּם" (דברים יא, יט); "וְהוֹדַעְתֶּם לְבְנֵיךָ וּלְבְנֵי בְנֵיךָ" (דברים ד, ט). משום כך, אנו סבורים כי על הנציבות לעסוק גם בחינוך בכלל ובדאגה לזהות היהודית של מדינת ישראל בפרט.